

LUPATA

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonament: 1 an 24 cor., 6 luni 12 cor.,

3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.

— Telefon Nr. 47—82. —

... .. APARE ... ..
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

redacția și Administrația.

BUDAPESTA, VII., István-ut 11

inserțiuni după învoială.

Scrisori nerancate se refuză.

La pânda vremilor.

Pe legea mea, astăzi n'ași vrea să fiu Ungur!

Las' că nu am avut nici odată gustul acesta. Nu 'mi plac cismele cu pinteni, nici hainele cu șireturi, iar pentru slana sleită pe mustați am o aversiune irepugnabilă.

Dar nu din cauza acestora zic că n'ași vrea să fiu Ungur astăzi, ci pentru mâhnirea, ce îmi închipuiesc că trebuie să o simțească ori-care bun Maghiar, pentru că cei mai aleși ai lor, Kossuth, Andrassy, Apponyi au căzut atât de jos de pe pedestalul de eroi, pe care, negreșit, ar dori să'i vadă connaționalii lor.

Dar să nu ne usture pe noi rușinea altora; ci să ne dăm samă de ce e la noi.

Dacă nu sunt Ungur și dacă sunt Român, pot și voi putea oare să am pe lângă orgoliul subiectiv și motive obiective de a jubila din cauza acestei întâmplări, care mă încântă atât de mult?

Imi aduc aminte, că și numai în vremile mai noue, dela Memorand încoace au trecut pe dinaintea noastră prilejuri minunate, cari nu mai vin a doua oră și pe cari noi n'am știut să le exploatăm. Astfel turburările în Reichsrathul austriac, astfel criza constituției în Ungaria, ca să le numim numai pe aceste. Cine ar putea să spună, că în fața acestor evenimente noi am stat bine închegați și în poziția de a putea valida toate puterile noastre?

Iar vremile, cari se apropie par'că ne vor aduce iarăși cu prisosință momente, când cei mai harnici vor afla prilej de a aduna focul la oala lor; iar cei becișnici și slabi vor rămânea încă odată cu buzele umflate, cu multă și lămurită dreptate pe partea lor; de care însă nu se vor prea sinclisi beati possidentes.

Suntem noi astăzi astfel închegați, ca vremile, cari mâne poimâne ne-ar surprinde, să nu ne condamne la deplorabilul rol al băiatului care se trage scâncind la o parte, pentru-că celalalt, mai hoțoman, i-a luat bucătura dinainte?

Pentru asemenea cazuri înzădar am încerca să ne mângăem cu „dreptatea cauzei noastre“, cu mândria de a fi rămas „strict între cadrele legii“

virtute, pe care noi am practicat-o prea de multe ori până aproape de lașitate și poate și ceva mai mult de cât atât! E odios rolul răpitorului pe nedrept; dar e vrednic de compătimire acelor, care are putere și nu se ști folosii de dânsa pentru a se apăra și pentru a câștiga și el ce e de câștigat. Dreptatea, ca dreptatea; dar căutând să arăți lumii dreptatea cauzei sale, te poți pomeni cu răspunsuri, că:

— O fi! Dar de ce nu ți-ai luat și tu până când aveai de unde?

Povestea Țiganului cu douezeci de găște, cari erau numai nouesprezece, — mulțumită îngrijirii cirosiului gurmând — și din cari douezeci Români nu aveau chip de a prinde fiecare câte una și să se ajungă la toți. Trebuia să rămână unul fără găscă.

— Dece n'a prins și el, până era de unde!

Când ar fi să alegem între odiu și compătimire, nu ași îndrăzni să optez pentru aceasta din urmă, ceea ce nu înseamnă, că ar trebui să ne facem numai decât țanțoși minune mare și să ne îndesăm rupt neajuns acolo unde se împărțește odiul.

Fi-vom noi harnici a adăuga și succese dreptății cauzei noastre și lealității gândurilor noastre?

Aceasta este întrebarea mare, care trebuie să ne preocupe cu atât mai mult, cu cât mai mult simțim apropierea unor momente, în cari se vor decide chestiuni mari, atingătoare de soarta noastră.

Și cari vor putea să fie acele momente?

Ele încep să-și arate conturile: O campanie parlamentară inversunată, care nu va fi lipsită de peripeții critice și în care guvernul intră cu o puternică majoritate la spate, dar zdruncinat moralicește și guvernul și majoritatea. Dintr'o clipă într'alta fașele boalei Majestății Sale pot să aducă nouă complicații...

O orientare repede dar de o riguroasă conștientiositate asupra situației și asupra forțelor noastre se impune tuturor, cari pot să aibă un cuvânt în diriguirea destinelor noastre în aceste momente.

Noi ne dispensăm de a căuta răspunsul marelui întrebări, ce am atins-o, ci ne îndreptăm privirile cu o fază mai înainte și zicem: Ori care va fi rezultatul orientării, prin care ne vom da seamă de aceea ce putem și ce vom putea în aceste vremi, un lucru ni-se cere tuturor și mai presus de toate: hotărîrea și organizarea forțelor noastre astfel, ca nimic să nu se piarză, din cauza, că am neglija a face câte ne vor fi cu putință să le facem.

Gândul nostru se oprește mai întâi la rostul de focalizare de concentrare și conducere al tuturor forțelor noastre combatante care rost va trebui să-l aibă partidul național. Deplină libertate de acțiune partidului nostru, aceasta este datoria cea d'întâi a tuturor celor buni; deci: înlăturarea tuturor chestiunilor, cari ar putea să ne diferențieze, să ne divertească, să ne paralizese. Nu va fi lipsită de importanță, sub acest raport, nici problema de a se rezolvi cât mai de grabă afacerea Vaida și de a-l aduce din nou în focul luptei pe acest valoros membru al partidului. Și nu va fi fără importanță nici crearea unui contact mai viu între partidul nostru și între presa națională în întâiul loc, a unui contact cu atât mai viu, cu cât mai grave și mai acute și mai repezi vor fi chestiunile cari ne vor preocupa. Apoi un contact intens cu obștea de acasă.

Dar peripețiile politice, pe cari le presimțim sunt iminente. Problemele sunt mari și poate mai multe, decât acele, la cari ne-am gândit aci în câteva șire.

Credem, că fruntașii partidului nostru național și peste tot fruntașii partidului naționalităților vor afla modalitățile și prilejurile de a pregăti partidul pentru situațiile, cari se așteaptă și de a ne pregăti pe noi pe toți.

Cu sufletele doritoare de mai bine și pornite spre cea mai hotărâtă luptă și spre jertfe, dacă așa vor cere vremile, să așteptăm chemarea.

Iar chemarea să nu întârzie.

Va fi păcatul nostru, un păcat ce nu se iartă, dacă vom pierde și de astă-dată prilejurile vremilor, fără ca să știm storce atâta, cât după dreptate se va cuveni, ca să luăm.

La judecată. Pe ziua de 21 Oct. Scier «Tribuna» sunt chemați înaintea Tablei din Oradea-mare economii fruntași din Măderat: George Domocoș, P. Popa, George Iărcușan (Hanți), Ioan Codrea și Mihai Pescar (acesta e plecat în America), învinuiți pentru ațâțare contra ungușilor, pe cari tribunalul din Arad îi achitase, dar procurorul a făcut apelată la tablă.

Păcatul acestor români e că au cântat românește.

Iată pentruce sunt purtați până la Oradea.

Cooperarea slavilor dela sud cu Croații. Am amintit la timp, că o delegațiune a deputaților slavi dela sud din parlamentul austriac au sosit la Budapesta pentru a să informa asupra acțiunii, ce vor desvolta-o Croații față cu transacțiunea austro-ungară.

Ședința a avut loc ieri, fără a să ajunge la o înțelegere oare-care.

Scopul venirii în capitală și l'au ajuns, anume de a câștiga informații.

De o acțiune paralelă însă nu poate fi vorba.

Duminecă se vor continua pertractările sau la Viena sau la Pesta.

La banchetul care s'a dat toasturile s'au mărginit numai la chestii personale.

Croații contra transacțiunii. In conferința de ieri clubul Croaților s'a pronunțat hotărât contra transacțiunii și anume pentru motive de drept public, politice și economice. Cel mai mare gravamen al Croaților este că la tratativele pentru transacțiune Croații n'au fost reprezentați și că s'au rezolvit prin transacțiune în mod necompetent și chestiuni, cari aparțin autonomiei croate. Luându-se astfel chestiunea ne putem aștepta la o opoziție energică din partea Croaților. La conferința clubului croat au luat parte și deputații din Reichsrathul austriac: Rybars Sloven din Triest, Hr. bav Sloven din Laibach, Tresici și Bieladinovici, dalmatini.

Și Dușan Popovici tânărul deputat croat ales notar al Camerei, s'a hotărât să demisioneze din postul de notar pentru a da un răspuns la întreprinderile, cu cari au fost comentate demisionărilor croaților din comisiuni, imputându-li-se, că lui Dușan Popovici'i convine să-și țină postul, pentru că e împreunat cu un salariu. Această nouă abdicere este cu atât mai vrednică de atențiune din punctul de vedere al raporturilor dintre Croați și coaliție, fiindcă se încercase din nou în timpul din urmă a se afla oarecare modus vivendi între acești doi factori parlamentari.

In loc de un modus vivendi se pare, însă, că vom asista la o nouă încordare a raporturilor.

Kossuth dompteur-ul. Eri seară Kossuth și-a adunat partizanii la club și le-a ținut un discurs lung, amenințându-i în cele din urmă, că, dacă nu vor vota proiectele transacțiunii, bune, ori rele, cum sunt, își va da abdicerea. Kossuthiștii fac ca și când ar fi nevoie de mari eforturi pentru a-i îndupleca spre aceea cu ce demult s'au împăcat de silă bucuroși.

Un incident la finalizarea transacțiunii. Organul partidului ceh din Brünn, «Lidove Novine» publică în numărul său dela 17 c., un svon, asupra unui incident, ce s'ar fi petrecut la finalizarea tratativilor vamale. Se zice, că între concesțiile de drept de stat făcute Ungariei, era și acela, că în contractele comune încheiate cu statele streine se fie menționat expres, că ele sunt încheiate de Austria și Ungaria.

Baronul Aehrenthal a respins această condiție a lui Kossuth și a înștiințat pe Monarch despre acest incident, voind chiar a-și depune portofoliul. M. Sa a respins deasemenea cererea ministrului de comerț ungar și acesta este adevăratul motiv, încă că suveranul n'a primit pe nici unul din cei doi premieri.

Ministrul de externe, baronul Aehrenthal s'a asigurat și de refuzul moștenitorului de tron, arhiducele Ferdinand asupra acestui punct. Cererea lui Kossuth a fost deocamdată abandonată și în locul ei ministrul de comerț ar fi făcut altă propunere, al cărei conținut se ține încă sub tăcere.

Camera austriacă. In ședința de ieri a Camerei austriace s'a pertractat propunerea urgentei deputatului ceh Burival, referitoare la relațiile între căile ferate și angajații săi.

Asupra acestei teme s'a născut o vie discuție, care a deraiat într'o ceartă violentă între partidele radicale din dreapta și din stânga.

Contele Sternberg s'a insultat în cel mai trivial mod cu deputatul Schuhmeier.

De asemenea deputatul Choc a atacat pe baronul Rolsberg, care înainte era deputat neamț, iar acum agrarian ceh, zicându-l renegat.

Faptul acesta a provocat o afacere de onoare, care s'a sfârșit prin scuzele lui Choc înaintea parlamentului.

Urgența a fost acordată și proiectul debaterilor meritorii a fost primit cu observația din partea ministrului căilor ferate, că într'u cât cererile amplexaților vor fi juste, el să va interesa de ele și le va rezolva după putință.

Depunerea mandatului unui deputat croat. Deputatul croat contele Rudolf Normann-Ehrenfels proprietar în Valpovo și-a depus mandatul, — având intenția de a ocupa iarăș loc în casa Magnaților. O altă versiune este, că Normann nu era de acord cu politica coaliției croate, al cărei membru era.

ROMÂNIA.

Plecarea marilor duci.

Ieri la amiază au plecat din Sinaia luând trenul spre Predeal marele duce Vladimir împreună cu marea ducesă Maria Pawlowna și cu marele duce Boris. Oaspeții imperiali au fost petrecuți până la gară de familia regală și princiară română. Regele a oferit marelui duce Vladimir Colanul ordinului Carol.

Aleătuirea listelor electorale permanente.

Anul acesta, înscrierile și ștergerile din listele electorale s'au vor face în conformi-

FOIȚA ZIARULUI „LUPTA.“

Când eram mic.

(Urmare).

Când era vâlvătaia focului mai mare, căutam și încercam cu dinții un dovleac copt, pe holdă. Il spărgeam în două, îl curățeam de mațe și dam la o parte jarul rămas din găteaje. Puneam o lobă într'o parte și alta alături, le înveleam bine, mai aprindeam un foc ușor deasupra și pe urmă școteam de supt spuză lobele coapte, cu un miros, de te îmbăta, nu alt-ceva.

Cum era Mica noastră vacă blândă, eu mă duceam cu lobă răcită la ugerul ei, mugeam lapte și amestecându-l cu dovleac, se făcea un fel de gustare, cum ar vrea s'o mănânce mulți, dar n'au de unde s'o ia.

Dela prânz până la amiază, cât stau vacile închise în obor să-și rumege tainul de iarbă, eu mă duceam la lac, culegeam papură pentru coșulețe și ascultam cântarea brotacilor, umflându-se în gât. Câte-odată opream pârăul și făcând o bolboacă mare încercam să mă scald. Apa era însă tulbure și nici nu făcea spume așa ca la moară,

când se rostogolea gârla noastră pe scoc. Obosit de atâta morânceală, mă întindeam la umbră de mesteacăn, pe iarbă verde și mă uitam sus, în cerul albastru, băgând de seamă cum pierc câte-o frântură de alburiu și urmărind rotirile păsărilor grăbite. Departe lucea fierul alb al bisericii și eu stam acum departe de sat, singur pe verdeța câmpului, pierdut între livezi de porumb în tovărășia brotăcelor cântători și a greerașilor negri.

La amiază, când auziam pe Mica mugind încet, mă duceam la obor și dam iar drumul vitelor la iarbă. Ca să se sature bine, eu le purtam pe lângă porumburi, unde era costrei înalt și mă țineam înaintea lor, fiindcă bun o fi fost și costreiu, dar ele erau într'una ispitite de verdeța porumbului.

Seara mă apuca dorul de-acasă. Era ceva, să stai tu o zi întreagă cu vacile pe islaz la iarbă, să nu vezi țipenie de om pe câmpuri, să nu te scalzi la moară și să nu te joci cu copiii. Pentru asta, când vedeam soarele sfîșit pe Goargăș, eu îmi strângeam uneltele gospodăriei în surlă și lăsam vitele în porneală spre sat.

Un nor dinspre asfințit m'a înșelat o-

dată asupra timpului de plecare. Crezând că e vremea, eu am pornit cu vacile acasă pe drumul dintre porumbiști. In sat dam eu «bunăseara» oamenilor, ridicându-mi pălăria după vârful capului și uitându-mă drept înainte. Vedeam că soarele nu mai e, dar nu se înopă de loc. Când am băgat vacile în curte, soarele, luptându-se cu întunecimea norului, a răsărit iar la un stat de om de-asupra muchei. Curtea noastră era plină de lumină și vacile au început să mugească după iarba câmpului. Eu am adus buruieni din grădină să le îmblânzesc și tata când a venit de la lucru, numai atât mi-a zis: «Bine, mă băiete, așa faci tu?» Mult mi-a fost necaz atunci de nepriceperea mea, mai ales, când vedeam și pe Anica răsând de mine. In urmă stam în Cărbune până supt seară cu vacile la iarbă, să nu mă mai păcălesc, să viu cu soare acasă.

Juncii noștri nici-odată n'apucam să-i vad boi mari. Tata îi ținea până îi învăța la jug și apoi lua alții să-i crească. Atât aveam și eu parte, să mân boii, ca băeții mari, cât îi învățam la jug. Dar ce greu era atunci cu neastâmpărații juncani, cari

tate cu noua lege, care declară listele electorale permanente.

Intocmirea și revizuirea acestor liste — în ce privește alegerile pentru Cameră, Senat, Județ și Comunele urbane reședințe — fiind dată în competența tribunalelor, acestea sunt îndatorate a ține de fi care colegiu, câte un registru anume, în care vor trece pe toți alegătorii colegiului, pe secțiuni de votare și în ordinea alfabetică a numelor.

Înscrierea din nou în listele electorale ale col. I și II Senat, I și II Cameră și Județ, I și II Comună urbană reședință, se va face — până la 30 Octombrie, orele 5 p. m. — prin cerere către președintele tribunalului local. Cererea trebuie prezentată sau personal, sau printr'un împuternicit în formă legală. Unul și același împuternicit va putea prezenta mai multe cereri de înscriere, însă trebuie să le redacteze separat și personal pentru fiecare persoană.

Orice alegător dintr'un colegiu va putea cere — fără nici o împuternicire — înscrierea în colegiul din care face parte el, a oricărei persoane care poate avea dreptul de a fi figura în listele electorale. Cererile și în acest fel vor fi redactate separat și personal pentru fiecare.

În cererea de înscriere — fie făcută personal, fie printr'un împuternicit, fie făcută direct de un alegător din colegiul în care se cere înscrierea — se va arăta: numele, pronumele, profesiunea, domiciliul, etatea, venitul urban sau rural, dările ce plătește sau că este dispensat de cens. Dovada dreptului de a fi alegător se va face prin alăturarea, la cererea de înscriere, în copie sau original, a actelor și certificatelor respective.

Ștergerea unui alegător din listele electorale, sau trecerea lui dintr'un colegiu într'altul, se va face după cererea alegătorului în drept, sau în urma unei contestațiuni făcute de un alegător din același colegiu cu alegătorul a cărui ștergere sau trecere dintr'un colegiu într'altul se cere. În acest din urmă caz trebuie să intervie o hotărâre definitivă judecătorească.

Ca și la înscrieri, printr'una și aceiași contestațiune nu se poate contesta decât numai un singur alegător. Unul și același alegător poate face mai multe contestațiuni, privitoare la mai mulți alegători.

Fie când primește o cerere de înscriere, alegător contra altui alegător, primul președinte sau președintele tribunalului se în-

credințează mai întâi de identitatea petiționarului, întocmai ca la autentificarea actelor. Deci, cei cari vor face asemenea cereri, trebuie să aibă la îndemână acte de identitate.

În urmă, când este vorba de înscriere în liste, președintele examinează actele și certificatele alăturate și prezintă de petiționar și emite o ordonanță motivată — care se va redacta în cel mult 3 zile de la data primirii cererii și trece într'un registru special — prin care dispune înscrierea petiționarului în listele electorale, sau respingerea cererii făcută.

Când este vorba de contestațiuni, după ce se convinge de identitatea semnatarului președintele verifică dacă el face parte din același colegiu cu persoana pe care o contestă și examinează temeinicia cererii și emite o ordonanță, în același condițiuni ca mai sus, prin care admite sau respinge contestațiunea.

Citarea părților este lăsată la aprecierea președintelui, atunci când este vorba de contestațiuni.

Alegerile în congregații.

In comitatul Caraș-Severin.

În acest comitat alegerile de membrii în congregație s'au fixat pe zilele de 18, 19 și 20 ale lunii viitoare. Comitatul are o nouă împărțială de 70 de cercuri electorale în loc de 50 ca până în prezent.

Toate cele 70 de cercuri aleg tot 150 de membrii cu mandat pe 6 ani ca și până acum.

În anul acesta expiră următoarele mandate avute de Români în acest district:

În cercul Szapáryfalva Vasile Petrovici cons. de finanțe, Lugoj.

În cercul Sudrieș Alex Buha, notar și Constantin Roza, *) preot în Leucușești.

În Bocșa-rom.: Grigorie Draghici, notar.

În Bocșa-mont.: Dr. C. Beșan.

În Tirol: Iosif Furlungeanu, notar cerc.

*) După cât ne adu-rem aminte acest preot și-a vândut conștiința la alegerea de deputat dela Bocșa, dând pentru bani votul evreului Weiss. Românii se vor îngriji, ca acest nedemn păstor, să fie eliminat din conducerea treburilor noastre românești căci nu merită nici o încredere.

În cercul Ramna: N. Bolboca, protopop unit.

În Dulău: Nestor Damșa, preot gr.-ort. Dulău.

În Furling: St. Godianu, Iud. de ocol.

În Prigor: Alexandru Drimba, contabil, Zah. Miulescu, comerciant, Vasile Popovici, pr. gr.-ort. Pataș.

În cercul Bozovicu: Ion Brnzeiu, preot, Dimitrie Bogoievici, preot gr.-ort. în Bania, Ion Cenda, comerciant și Iuliu Novac, avocat în Bozovicu.

În Dalboșet: Petru Vuia, fost deputat și Nicolae Oberșterescu, econom.

În Făget: Dr. Ștefan Muntean.

În Sasca-montană: Iustin Chirilă, notar, Mina Nemoian, notar, Dr. George Vodă, avocat.

În Iam: Filip Adam, protopop gr.-ort., C. Dragomir, și Iosif Cărcota.

În Caransebeș: Nicol Bălțeanu, Petru Brancovici și Burdia Szilárd **).

Cercul Sasca-mont.: George Rudău prim-pretore în penz. Caransebeș.

Cercul Caransebeșul-nou: Ioan Bartolomeiu, primar în penziune Caransebeș, Constantin Pepa prim-forestier Caransebeș.

Cercul Cârpa: Alex. Balaci forestier, Antonie Marin contabil.

Cercul Lugojul-român: Dr. Dimitrie Florescu prim-notar orășenesc, Vasile Jurca contabil și Dr. Stefan Petrovici deputat dietal și avocat Lugoj.

Cercul Visag: Traian Barzu, fost asesor consist. Caransebeș.

Cercul Vecseháza: Eutim Barbulescu notar cerc. penz. Lugoj, Teodor Lupulescu econom Herendesti, Ioan Vasili econom Satu-mic.

Cercul Batta: Aurel Roxin not.

Cercul Căpâlnaș: Terenție Popescu notar cerc. Sintesti.

Cercul Oravița-mont.: Alexandru Popovici protopresbiter gr. or. Oravița-mont.

Cercul Măidan: Dr. Petru Cornean ad-

**) ? ?

nu știu să țină drum drept și lund-o prin șanțuri, isbeau în porțile oamenilor și rupeau câte ceva de la căruță.

Așa aveam noi odată doi junci cu dinți de lapte și neajunși la vremea învățatului cu greutatea jugului după ceafă. Cât eram cu ei la iarbă, eu rupeam curpeni tari și făcând o funie, îi legam de coarne. Să fi văzut atunci, cum flușturau din cap și cum se închiondora la mine!

Ei stau așa puțin. Odată puneau coada pe spinare și opintindu-se unul într'o parte, altul într'alta, funia trosnea și ei mergeau să-și pască în voie iarbă.

Seara, venind de la Cărbune, eu mă jucam cu coada neagră și stufoasă a unui junc. Pe celălalt îl îndeamnă la drum, așa ca să meargă alături. Ei acum erau boi de jug și eu vedeam în minte căruța ferăcată în urma lor și par'că aveam și un bici în mână, cu care îi îndeamnă pe de cea.

Ce mi-a venit odată, ca să-i fac să stea mereu alăturați, că având proțapul la mijloc și jugul înainte, le-am legat cozile păroase, tulind așa pe drum la vale.

La Șerban era un puț și pe lângă el o mulțime de sădini de salcie, bătute să

facă la vreme umbra ghizdurilor de lemn. Eu adăpasem vitele, când am plecat cu ele de la pășune, dar nu știu cum e dobitocul? Juncii mai voind să mășie și fața apei din zghiabul dela puț, au apucat într'acolo și s'a brodit între ei o sadină. Din mers au fost opriti de cozile înodate. Trage unul încoace, altul încolo, nodul s'a întărit și coada ca mai slabă a rămas învinsă, a eșit din melci. Eu mă uitam cu jale, când la juncul fără coadă, când la celălalt, care târa biruitor părul prin țărâna drumului.

Acasă tata, bun cum e el, nu mi-a zis iar nimica. Atât numai: «Toi, tată, păi așa minte ai tu?». Vedeam el bine obida sufletului meu și nu-mi trebuia pedeapsă mai mare.

Cu câte un necaz, venit așa, te miri de unde cu vreme ploioasă și cu timp frumos, îmi petreceam eu copilăria, păzind vitele noastre la iarbă, să ne dea lapte și să poarte căruța cu lemne din pădure.

Auziam câteodată vorbind flăcăii, cum se duceau ei noaptea la muscă cu caii prin ierburii. Priponiau caii de un țărș și stau așa toată noaptea, pitulați pe câte o vâlcică, dormind iepurește și trezindu-se di-

mineața în cântecul pitpalacului: «pitpalac, pitpalac...»

Ei erau mari și se duceau mai mulți cu caii, așa, că nu le era urât să petreacă noaptea fără adăpost. Eu, un prichindel de băiat, mă gândeam să fac ca ei și mă sileam să fac ce-oiu face și să dorm și eu noaptea în Cărbune, în surla mea, în mijlocul gospodăriei, care începea să se înfiripeze. Să plec luni de dimineață de acasă, să-mi iau o jacă de mălai și ceva legumă și un bolovănel de sare să lingă vacile. Să viu acasă tocmai sâmbătă seara, cu cămașa neagră, ca ciobanii din munte, cu bâta la spinare, cu praștia împodobită cu nasturi gălbui, cu un câine mare după mine. Să întrebe vecinul: «Nene Niță, da' unde e băiatul d-voastră?» Și să se minuneze toți, că pot eu să dorm singur cu vitele.

Am izbutit odată să iau câinele legat, ducându-l mai mult târș după mine și atunci mă hotărâsem, să nu mă duc nici seara acasă. Când era soarele așa de o suliță și când vedeam eu cum se scaldă în lumina jucătoare roiuri de musculițe, când se potolise căldura și stâmpărându-se musca de streche, se așezaseră vacile pe păscut, eu,

vocat Oravița mont., Vichentie Jăran comerciant Oravița-mont., Paul Crașovan secretar Lugoj, Panta Neagul notar cerc. Măidan.

Cercul Cacova: Baltazar Muntean avocat și Dr. Ioan Nedelcu avocat Oravița-mont.

Cercul Ticvaniul-mare: Ioan Boros canonic Lugoj, Petru Popovici notar cercual Ticvaniul-mare.

Cercul Comoriște: Victor Poruțiu protopop gr.-cat. Oravița-r., George Penția notar cerc. Comoriște, Cornel Strimbei cand. de avocat Oravița-mont.

Cercul Secaș: Dr. Mihai Grosșian adv. Oravița-mont. George Popovici protopop gr. cat. Lugoj.

Cercul Goruia: Traian Băiaș notar cerc. Goruia, Teodor Birta comerciant Clocotici.

Cercul Recița-mont.: Emanuil Barbu notar cerc., Cornel Bocșan funcț. la soc. c. f. Recița mont.

Cercul Recița-română: Stefan Albu inv. Recița-rom., Alexandru Crenian privatier în Recița-rom.

Cercul Zorlențul-mare: Dr. Petru Mladin medic Brebul.

Cercul Brebul: Dimitrie Jucu notar cerc. în penz. Lugoj.

Cercul Sacul: Aurel Doboșan cons. orăș. Caransebeș, Alexandru Mureșan notar cerc. Găvoșdia.

Cercul Găvoșdia: Iosif Andrei exactor orăș. Caransebeș, Victor Florescu notar cerc. Zagujeni, Cornel Stopon notar cercual Zgribești.

Cercul Slatina-timișană: Ilie Pepa preot gr. or. Armeniș.

Cercul Mehadica: Dr. Petru Ionescu of. ministerial Budapesta, Mihai Mihalyi notar cerc. Mehadica, Dr. Valer Olariu medic cerc. Teregova, Pavel Șandru paroh gr. or. Teregova.

Cercul Cornea: Petru Pepa econom Domășina.

Românii din comitat vor trebui să și compună de cu vreme lista candidaților lor,

îngrijindu-mă de câte ceva pe lângă surlă, când am ridicat ochii spre râpa Ghibartului, mi s'a părut un rotocol de foc, mai mare de cât o stea, care lăsându-se pe prăpastie la vale, s'a pierdut în dumbrăvioara de anini. Cum n'aveam atunci ușa la surlă, n'am stat și am plecat tot de vreme, ca de obicei, acasă.

Toată vîna, că nu puteam eu mînea noaptea cu vitele la câmp, era că n'aveam trei, patru scîndurele așa, să facă o ușă surlei. Dacă ai ușă la casă, poți s'o încui, sau s'o proptești cu ceva la vreme de nevoie și lupul poate să urle cât o vrea printre grădele, că tu înăuntru n'ai habar.

Când am adus și ușa, n'aveam țîțîni. Ca vorba ăluia: când e sare, nu e mălai. Tot am potrivît-o eu, cum am putut și n'am plecat spre sat, când am văzut soarele sfîrșind.

Fîndcă se făcuse mai răcoare și mai ales, că simțeam eu așa fiori reci, m'am îmbrăcat cu zeghea și stam cu băta în mîna înaintea vacilor și par'că-mi era frică să mă mai depărtez de ele. De pe ulicioare depărtate pătrundea până la mine dîngănitul clopotelor de la vacile, care se întor-

can vor fi aleși dintre oamenii cu inimă, gata a să jertfi pentru interesele noastre naționale.

In comitatul Arad.

„Tribuna“ consacră un articol de fond în interesul noilor alegeri din comitatul Aradului. Ea îndemnă pe Românii din acest district să coopereze împreună pentru reușita listei naționale. Odată aceasta reușită asigurată, membrii români cari vor intra în viitoarele adunări congregaționale vor și să-și facă datoria, pentru a împiedeca abuzurile de tot felul cari să comit în aceste adunări în detrimentul poporului românesc dela sate.

Vor feri mai departe comitatul de specii de funcționari, cari caută să se înfrupte din bunul obștesc ori să defraudeze avîrea comună, cum a făcut Krivány, care în decurs de 12 ani a furat un milion de cor. din fondurile districtului fără a să observa la timp aceasta colosală fraudă.

Românii din Torontal la congregație.

Primim din partea unui fruntaș român din Becicherecul-Mare un călduros apel către Românii din comitat, căruia îi dăm cu plăcere loc în coloanele ziarului nostru, cu atât mai mult cu cât vedem că interesul nostru național pentru treburile din comitat crește pe zi ce merge. Această redeșteptare este una din cele mai frumoase porniri ale entuziazmului nostru național, menită să ne asigure reușita voinței noastre în congregațiile comitatense, cari până în prezent ne înghițeau toate drepturile ce le aveam acolo acasă, din cauza condamnabilei noastre lipse de interes.

Iată acest apel:

„In vederea alegerilor de membri la congregația comitatensă, cari se vor ținea pe la începutul lui Noembrie sau la finea lui Octombrie c., subsemnații ne-am luat voie a convoca la o conferență pe fruntașii români

ceau dela pășune. Păsările nu mai sburau grăbite pe sus, din dumbrăvioarele de anini și mesteceni se lăsa întunec pe câmpie și în lac începuseră broaștele să și ridice melodia cântecului lor.

Eu stam cu bățul în mîna, în semn de apărare, înaintea vacilor, și cum se făcuse întunec pe lângă obor, îmi era frică să mă apropiu de surlă.

Prin marginea prunilor, în lumina scăzută, am văzut așa ca un câine mare, c'o coadă lungă, suind la mal. De unde o fi venit? Cine l'o fi adus în acele părți? Nu știu. Știu, că el m'a făcut să mi se ridice părul în cap și când am vrut să strig: «lupu», numai am căscat gura și n'am putut să zic nici o vorbă. Mă sileam să strig să răsune văile și abia puteam îngâna în șoaptă: «Săriți! lupu!»

Așa s'a întâmplat, că n'am avut parte să dorm cu vitele la țarbă niciodată.

Peste liniștea satului nostru s'au ridicat ani după ani, de atunci. Surla a rămas la locul ei în Cărbune. Și acum mă uit cu drag cum pasc vitele pe poiană, dar ele nu mă cunosc, mă privesc sperioase, flușturând din cap la mîne.

(Sfârșit).

din comitatul Torontal, spre a ne formula o conduită față de aceste alegeri, cari sunt incontestabil de mare importanță pentru interesele noastre de acasă: economice, culturale și naționale.

La conferență, ce s'a ținut în Becicherecul-Mare la 14 Octombrie c., au luat parte următorii domni: Dr. Nestor Opreanu, avocat în Sân-Miclăușul-Mare; Terentiu Opreanu, paroh în Cenadul sârbesc; Vicețiu Petroviciu, paroh în Toracul-Mic; George Lupsa, paroh în Toracul-Mic; Ion Popescu, paroh în Toracul-Mare; Liuba Nestoroviciu, paroh în Sărcia-Română; Valeriu Magdu, paroh în Ecica-Română; Iuliu Iorgoviciu, paroh în Marghita-Mare; Iancu Milu, paroh în Uzdiu; Valeriu Ghilăzanu, învățător în Ecica-Română; dr. Dimitrie Chiroi, avocat în Becicherecul-Mare și dr. Pavel Obădeanu, avocat în Becicherecul-Mare.

In conferența aceasta s'a luat unanim următoarea

Hotărâre:

Românii din Torontal trebuie să intre în luptă. Suntem un element cumpănitor în comitat, în proporțiune egală cu celelalte naționalități, la număr aproape 100.000, (una sută mii), formând astfel a cincea parte din populațiunea comitatului — destul de numeroși ca să impunem — și deci nu mai putem permite altora să tracteze cu noi ca cu o masă inertă, somnulentă, slabă-noagă, care nu-și cunoaște interesele sale de existență și nu se știe afirma, în raportul său numeric, cu demnitatea recerută unui popor cult, deștept, puternic, cu voință și minte proprie.

E timpul să năvălim de acum la comitat. Mai vârtos aici, acasă, să ne afirmăm neamul nostru, să ne validăm voința noastră, să ne reprezentăm interesele noastre!

In scopul acesta facem apel la toți Românii din comitat să intre în luptă și să-și pună candidatura cu program național la alegerile de membri în congregație, și anume:

1. In turcurile electorale curat românești ori în majoritate românești, să aleagă pe candidatul român al partidului nostru național.

2. In turcurile electorale, în cari Românii sunt în minoritate să sprijinească candidatura națională a aliaților noștri compătrioți: Sârbi, Slovaci și Germani, cu cari prealabil se vor înțelege.

De dragul disciplinei și al organizării noastre, în conferința amintită s'au designat bărbații noștri de încredere în toate turcurile electorale cari ne privesc, cum urmează:

1. Alibunar: Dr. Miclea George avocat, Ioan Neagoe paroh.

2. Baulac: Dr. Liviu Ghilezan.

3. Béba: parochul Chisozan și învățătorul Blagoie.

4. Ciănadul sârbesc: Terentiu Opreanu paroch, Virgil Negru paroch (Egres).

5. Comloșul mare: Pavel Miulescu protopop, Mihai Pacatian paroch, Andrei Balan econom și Iosif Pascu econom.

6. Dolová: Marcu Boldovina.

7. Ecica-română: Valeriu Magdu paroch și Valeriu Ghilezan investiator.

8. Giulvăș: Dr. Liviu Ghilezan, (Módos) și Nicolae Popa.

9. Nereu (Nagyösz): Silviu Bichicean paroch, Pavel Fumor proprietar.

10. Ovcia (Báranyos): Damian Popescu.

11. Pesac: Victor Fizesian paroch.

12. Sarfola (Sânmiclăușul nemțiesc): Ion Stana paroch și dr. Nestor Oprea avocat.

13. Satul nou: Petru Stoica și Traian Marcu.

14. Sânmiclăușul mare: Ion Popoviciu paroch, dr. Nestor Opreanu avocat.

15. Săn m i h a i (Végszentmihály): Pom-piliu Burz.

16. Se l e u ș (Keviszöllöös): Stefan Popa.

17. T o a d e r: Filip Pop.

18. T o l v a d i a: Ion Coșariu.

19. T o r a c u l m a r e: N t i a Popescu pa-roch și Ionică Friscan econom.

20. T o r a c u l m i c: V i c h n t i e Petrovicu paroch și George Lupsa.

21. U z d i n: Onor Conapan, Ilie Spa-riosu.

22. V â l c a n i (Szaján): Mihai Zom-bo-rean paroch, Eremie Popovicu invetiator.

23. Z i c h y d o r f: Iuliu Iorgovici paroch, Margita mare.

Bărbații de încredere vor susține ne-
contentit la suprafața candidațura partidu-
lui nostru național, vor organiza cercul și
vor pune la cale toate mijloacele de is-
bândă.

De-acum, Români, să dăm năvală la co-
mitat! Aici să ne validăm aspirațiunile
noastre economice, culturale și naționale.

Vrearea noastră și durerea trebuie să fie
ascultată la comitat, aici la noi acasă mai
vârtos, unde se tractează despre noi mai
de aproape, unde ni se croește cămașa și
cojocul.

Sus inimile și plugul în brazdă!

Din încredințarea conferinței:

Dr. Dimitrie Chiroi m. p.

Dr. Pavel Obadeanu m. p.

Starea sănătății Monarchului.

După știrile telefonice, cari au sosit
astăzi înainte de amiază în capitală, M.
Sa ar fi petrecut noaptea rău, fiind turbu-
rat încontinuu de tuse. Ferbințelea s'a
urcat de asemenea iar catarul s'a înrău-
țat. Drul Kerzl și profesorul Neusser
au vizitat de dimineață pe Monarch și au
constatat o accentuare a boalei.

Temperatura urcată, pulsul și respira-
ția agitată. Starea generală mai rea ca
înainte.

Vestea aceasta s'a întins cu iuțiala ful-
gerului în întreg orașul.

V i e n a, 18. Oct.

Desdediminența a fost o agitație vie la
castelul din Schönbrunn. Lume multă alar-
mată de știri rele despre starea suveran-
ului, aștepta publicarea buletinului în-
aintea castelului.

La ora 6 Drul Kerzl și profesorul
Neusser au vizitat pe augustul bolnav
și au constatat o înrăutățire a boalei.

Monarchul s'a culcat la 8 și jumătate,
dar noaptea a petrecut-o foarte neliniștit
din cauza tusei, așa încât la ora 4 s'a
sculat și a trecut în cabinetul său de lucru.
Din cauza lipsei de odihnă suveranul pă-
rea foarte slăbit. Catarul s'a întărit, fier-
bințiala s'a urcat ceea-ce dă ridicii nelini-
știtoare. Tusea e seacă și convulsivă.

La orele 10 a. m. ministrul de externé
baronul Aehrenthal s'a prezentat la cas-
telul Schönbrunn, unde s'a interesat de
boala Monarchului.

Gazetele vieneze nu aduc știri grave
din cauză, că ele sunt citite și de Suveran
și nu voresc ca prin publicații neplăcute
să influențeze asupra stării bolnavului.

V i e n a, 18 Oct.

Agencia telegrafică austriacă anunță ur-
mătoarele: Suveranul a petrecut noaptea
fiind în dese rânduri cuprins de tuse. Atât
noaptea, cât și ziua înainte de amiază n'a
fost cuprins de fierbințeli. Pofta de mân-
care e bună, starea generală mulțumitoare.

În urma multelor depeși și informații
particulare, credem, că starea generală a
Monarchului nu e tocmai satisfăcătoare.
Un prieten al ziarului nostru ne dă astăzi
la ora 2 o informație telegrafică despre

versiunile, cari circulă în capitala austria-
că asupra stării sănătății Suveranului.
Dânsul ne spune, că o mulțime de cu-
riosi staționează înaintea palatului din
Schönbrunn și cer se li-se publice bule-
tine oficiale.

În urma acestei aglomerații a fost che-
mată poliția la fața locului, pentru men-
ținerea ordinii.

Cât despre starea bolnavului aceasta este
cu mult mai rea, decât în zilele din urmă.
Suveranul se simte foarte obosit în urma
neliniștei din noaptea din urmă.

Transilvania din Sibiiu.

Domnule Redactor!

Ori cât voiam să vă cruț, nu pot să
nu reflectez la articolul apărut în astă che-
sie, în numărul 210 al prețuitului Dvoastră
ziar. Din pricină că, prin acel articol —
altcum destul de obiectiv și chibzuit — să
desmintă onor. public de aș face asigură-
rile la «Transilvania», sub cuvânt că cei
asigurați la caz de liquidare, ar avea să
răspundă pentru pasivele institutului cu
toată averea lor.

Afirmațiunea asta — care de multe ori
s'a întrebuintat și drept motiv de agitație
contra Transilvaniei — după a mea părere
nu stă. Pentru că nu stă nici acela, că
cei-ce încheie contracte de asigurare cu
Transilvania ar lua asupra obligăminte
nelimitate.

Bine, nu să zice în polița de asigurare,
care singură are să normeze relațiunea de
drept, între institut și asigurat: că asigu-
ratul să obligă a plăti anumite premii de
asigurare și nimic mai mult? Câtă vreme
stă însă asta; nu va putea fi judecător pe
lume, care să judece pe cel asigurat la mai
mult de cât s'a obligat el, — adică la
plătirea premiilor de asigurare pe tot tim-
pul, pe cât s'a obligat. —

În §-ul 38 al statutelor, adevărat că se
zice: că membrii institutului — care cum
se știe sunt însuși asigurații — în cazul di-
solvărei băncei, garantează pentru obliga-
mintele institutului. Dar statutele e o di-
spoziție generală, nu pot altera dispoziția
specială a poliței de asigurare, prin care
asiguratul anume să obligă numai la plă-
tirea premiilor. Iar cumcă statutele înșile
nu au în vedere averea privată a asigura-
ților, să vede de acolo, că în acelaș §.
vorbinduse oarecum despre intențivitatea
obligământului celor asigurați, să zice mai
departe: că numai după acoperirea obli-
gămintelor institutului, poate urma împăr-
țirea fondului de garanță.

Va să zică și la Transilvania, ca și la
toate celelalte bănci, fondul de garanție
și celelalte fonduri speciale, precum sunt:
fondul premiilor și fondul de câștig (sta-
tut § 5), au să dea garanța cea adevărată
pentru obligămintele institutului și numai
când acestea nu ar fi de ajuns, ar veni apoi
la rând și premiile, a căror solvire a luat-o
asupra s'a cel asigurat.

Asigurații deci, după cum se vede la
caz de liquidare, ar avea să plătească pre-
miile și pentru timpul când institutul s'ar
afla în liquidare. Pentru aceia însă ei sunt
proprietarii și adevărații stăpâni ai insti-
tutului — cum sunt la societățile pe acții,
acționarii — și astfel dela ei atâră și a-
ceia, să nu lase institutul să ajungă la
liquidare.

Dar altcum garanția cea mai bună, ce

o poate presta ori și care institut, nu o
oferă fondurile ei, ci corecta și constiin-
cioasa manipulare cu valorile ce îi să în-
credințază, resp. cu premiile ce s'a înca-
sează. Căci care dintre băncile din patrie,
chiar și afară de cele românești, posedă
atâtea fonduri, încât să poată acoperi va-
lorile ce se depun, s'au să asigurează la
dânsa? Desigur nici una! Când știu însă
că capitalele depuse, sau premiile intrate,
sunt administrate corect și conștiincios, a-
tunci, am deplina siguranță, că ele în de-
cursul timpului nu vor peri, ci vor fruc-
tifica și să vor înmulți tot mai mult și ast-
fel ele înșile vor forma baza, pentru escon-
tentarea mea la timpul său.

Astfel deci onestitatea și încrederea, for-
mează cel mai sigur fundament al opera-
țiunilor băncilor.

Sibiiu la 16 Octomvrie 1907.

*Un membru român din
dircțiunea Transsilvaniei.*

Cu toate aceste observații, căror am ți-
nut să le dăm loc, ca unei apărări obiective,
ce sunt, trebuie să spunem, că tot rămânem
nedumeriți asupra nepotrivelei, pe care
și «membrul român» o constată, că e între
mutualitatea inarticulată în statute și între
obligamentul ce se ia prin polițele de asi-
gurare, că asigurații n'au să plătească, de-
cât premiile. De altă parte rămâne fap-
tul, că Transilvania își face partea cea mai
mare a afacerilor sale printru Români și
că ține la multe forme, prin cari vrea să
sugereze credința că ar fi o bancă româ-
nească, ori pentru cei mai orientați în ma-
terie, cel puțin, că ar fi o bancă, la care
își au și Românii partea și cuvântul lor.
Tocmai aceasta ne supără și tocmai cu
aceasta nu voim să ne împăcăm, că dosul
acestei aparente ademenitoare pentru mulți

Români, se ascunde o realitate, care
nu corespunde acestei aparente.

Servicii pentru servicii! Lealitate pentru
lealitate! Nu explicații juridice așteptăm
dela Transilvania; ci fapte concrete, din
cari se vedem, că Românii sunt conside-
rați din partea acestei bănci de asigurare
în măsura, în care Românii contribuiesc
prin avutul lor la susținerea și la prospe-
rarea institutului.

Până când nu ni-se vor da atari fapte,
până când, din contra, se va proceda,
cum s'a procedat și la alegerea cea din
urmă — cu toată bunăvoința, nu vom pu-
tea să dăm un alt nume raportului dintre
«Transilvania» și dintre membrii, resp. active
asigurații sei Români, decât că sub marca
«Transilvaniei» Românii sunt speculați din
partea Sașilor.

Ținuta Românilor față de «Transilva-
nia» nu va putea fi și nu va trebui să fie
cu nimic mai bună, decât cea a «Transil-
vaniei» față de Români. Red.

Scrisoarea lui Potociniak cătră Justh.

Am amintit că Potociniak i-a scris lui
Justh, că nu va cere scuze camerei. Dăm
acum această scrisoare:

Dle președinte! Dl Președinte, sub nr.
3776 al luat la cunoștință declarația mea,
în înțelesul căreia nu sunt dispus să cer
scuze, dela On. Cameră, după cum On.
cameră, aduse-se hotărâre în a 180 șed nță,
ținută în 20 Iulie 1907, ca să mă scuzui.
Această declarație sub nr. 7349, mi sa dat
îndărât în 22 Iulie 1907 cu acea observare,
că președintele camerei nu poate primi acte
scrise în altă limbă, până când limba ofi-
cioasă a dietei e cea maghiară. Dieta din
Budapesta, când pertractează despre cauzele
comune maghiare și croate (§ 63 al tran-
sacțiunii) e dieta statului comun (§. 1 al
transacțiunii) și în camera celui stat limba

croată și maghiară sunt egal îndreptățite, ca limbile celor doi factori egali, cari încheiă un pact de drept public, o transacțiune. — Dieta comună este un organ comun și tocmai precum factorii guvernului comun trebuie să respecte limba croată, ba în limba aceasta sunt datori a da și ordinele (§ 58 și 57 al transacțiunii), tocmai așa stă și organul comun, camera comună, sub influința acestei datorii. Așa dară când mi-am dat declarația mea în limba croată, mi-am ezerciat numai dreptul meu, cum am mai făcut mai înainte cu o altă ocazie, când tot acest domn prezident mi-a regulat această declarație fără nici o piedecă, deși din eroare în limba maghiară. Incontra dlui președinte, care-mi respinge declarația mea înaintată după cum prescrie legea, n'am putut să lupt, deoarece-ce însă dorința mea este, ca declarația mea să ajungă înaintea forului competent, înainte această declarație în amândouă limbile egal-îndreptățite. Declarația mea înaintată cu actul de mai sus amintit sună așa: „Dle președinte! Am onoare prin aceasta a recunoaște, că am primit acea parte a protocolului, despre ședința nr. 180 ținută în 20 Iunie 1907. Deoarece-ce acest extract mi sa comunicat în limba maghiară, l'am tradus, ceea-ce, pe lângă alte ocupații zilnice, a făcut să întârzie această declarație. Extractul amintit mă încunoștințează, că în urma primirii propunerii aparte a dlui deputat Héderváry Lehel, sunt constrâns să cer scuze On. camere.

Nu se face însă amintire de nici-o dovadă, nici în extract, nici în proiectul comisiei de imunitate, pe care a înaintat-o dl deputat Balogh Ernő referentul comisiei, propunând eschiderea mea dela 30 de ședințe ale camerei, și n'a amintit nici dl deputat Héderváry Lehel în propunerea sa deosebită, în urma cărei dovezi să fi devenit demn de condamnat. Cât despre cererea scuzelor dela on. cameră, dacă ași și face-o aceasta, ar implica în sine acea presupunere logică, că am atacat sau regulele de bună cuviință ale societății, sau în general moravurile bune, sau poate chiar regulele camerei.

Această pedeapsă dată din partea camerei, mie, s'ar mări prin aceasta și într'un caz și într'altul. Dacă ași avea pentru ce, n'ași întârzia nici un moment, să-mi cer scuze dela on. cameră. Dacă însă în acest caz cineva a păcătuțit, atunci pe acea parte s'a întâmplat, care parte fără nici-o cauză și fără pretext mi-a detras cuvântul, în acel moment, când aveam dreptul, când ca delegat al regatului croat mi-am împlinit datoria în camera comună. Din partea mea, dacă m'ași pleca înaintea camerei, ar însemna, că-mi recunosc păcatul și că aprob procedura președintelui.

Pe mine nu mă poate ajunge nici-o acuză, nu pot face în nici-un fel și nici nu voesc, ca prin recunoașterea acuzii, să iau greșala despre umerii adevăratului păcătos. Nu mă las cuprins de vârtejul mișcărilor, cari în cazul de față dela sine es la suprafață, pentru-că în contra datoriei impuse se rescoală tot sufletul meu, întregă-mi conștiință întregul meu simț iuridic și pentru aceea am onoare, a declara, pelângă exprimarea cinstei și admirației față de dl președinte, că scuze nu-mi voi cere dela Onorata Cameră în nici un fel, fie acela și sărbătoresc.

Cronica externă.

Situația financiară a Franței.

În consiliul de miniștrii ținut la 17 c. în Rambonillet ministrul de finance Caillaux a arătat starea financiară a republicei și a făcut declarația, că anul 1906 s'a încheiat cu un deficit de 14 mil. de franci. — Această sumă însă nu turbură întru nimica bună starea materială și încrederea, de care Franța să bucură pe piețele Europene și anul 1907 o să repare acest deficit cu toate cheltuielile avute în Maroc și cu toate îmbunătățirile armatei.

Anul 1908 va aduce chiar un excedent considerabil în averea Franței.

Deficitul amintit va fi acoperit prin detragerea periodică a premiilor ce se dau marinei.

America se pregătește de războiu.

Din New-York vine știrea telegrafică, că președintele Roosevelt prepară America pentru un apropiat războiu cu Japonia.

Ziarul „Sun“ publică o depeșă în care se spune, că întreagă flota de războiu pleacă spre insulele Philipine, unde transportează tunuri și mine.

Ambele flote desvoltă o mare activitate în aceasta direcție.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ȘTIRILE ZILEI.

Vineri 18 Octomvrie n.

— **Societatea de lectură „Petru Maior“** în ședința din 13 Octomvrie st. n. Societatea „Petru Maior“ s'a constituit în modul următor:

Președinte: PETRU SUCIU, teolog abs., stud. în filoz. Vice-președinte: NICULAE F. NEGRUȚIU, stud. în filozofie. Secretar: SABIN C. EVUȚIANU, stud. în filozofie. Cassier: IOAN JIANU, stud. în drept. Bibliotecar: SIMION CÂMPEAN, stud. în drept. Vice-bibliotecar: SABIN OPREAN, stud. la tehnică. Controlor: AVRAM SEDEANU, stud. în filozofie. Notari: IOAN PAP, stud. în drept. IOAN ȚICU, stud. în medicină. Econom: ADAM IANCU, stud. în medicină.

Comisia literară:

PETRU BUCȘAN, stud. în medicină. IOAN DUMA, teolog abs., stud. în filozofie. ȘTEFAN HĂRĂGUȘ, teolog abs., stud. în drept. SABIN LUPAN, stud. în medicină. CONSTANTIN ROȘCĂU, stud. la tehnică. EUGEN TODORAN, teolog abs., stud. în filozofie. IOAN ȚICU, stud. în medicină.

Comisia supraveghetoare:

IULIU DAN, stud. în drept. ROMUL MAXIM, stud. în drept. CORNEL MICLOȘI, stud. la tehnică.

Când facem cunoscută publicului românesc constituirea comitetului, nu întrelăsăm ocaziunea, de a-l ruga și pe această cale, să ne împărtășească și pe noi, ca și pe înaintașii noștrii, de binevoitorul său sprijin; iar pe binefăcătorii și ajutătorii societății „Petru Maior“ îi rugăm să ne facă vrednici de încrederea lor. Suntem convinși că — numai înzestrați cu aceste — vom putea exista și înainta.

Budapesta, Octomvrie 1907.

Petru Suci, *Sabin C. Evuțianu*,
președinte. secretar.

— † **Necrolog.** Joi în 27 Septembrie a. c. st. v., în urma unui morb foarte greu și scurt, a trecut la cele eterne bunul preot Damaschin Iclozan din Bătești, în etate de 57 ani.

Înmormântarea s'a săvârșit Sâmbătă în 29 Septembrie st. v. prin p. on. domn protopresbiter Sebastian Olariu, cu asistența preoților: Alexandru Jucu din Rachita, Ștefanoviciu din Cliciava, Popescu din Cheveresul-Mare, I. Fărăș din Homosdia, A. Popoviciu din Bucovăț, T. Borduș din Bichigi și P. Micleuș din Povergina, iar răspunsurile le-au executat învățătorii: I. Jumanca din loc, L. Oprin din Rachita, I. Târfăloga din

Bucovăț, Popoviciu din Bătesci, P. Raduloviciu din Bichigi și Vincău din Povergina.

Decedatul a avut o inimă nobilă, a păstorit cu tact și înțelepciune, fiind iubit de toți. Intreaga comună regretă această durosă pierdere. La înmormântare au alergat sătenii cu mic cu mare pentru a da ultimul tribut iubitului lor păstor sufletesc petrecându-l la cele eterne.

Să odihnească în pace!

— **Himen.** Dl Corneliu Popp și dsoara Stanca Șogan își vor serba cununia Duminecă la 7 Oct. în Podu-Turcului. Felicitări!

— **Înmormântarea învățătoarei doamna Marta Putici.** Duminecă după ce s'a lăiit vestea, că înmormântarea va fi la 3 ore, deja la 2 ore s'a strâns în jurul casei mortuale, școala română, cam la 2 mii de oameni și venea încontinuu atât public din loc, cât și din jur, precum răduenii cu corul lor cu tot, ceea ce numai fală și cinste le face atât lor, cât și conducătorului, învățătorului Traian Givulescu, soimoseni, paulișeni, minișeni, Georochani etc., precum comunele din promontori până la Șiria. Apoi comunele de pe Murăș până la Belatinți, toate toate au fost reprezentate. La 3 ore s'a strâns un public peste 3000 de oameni, așa că doară de când e Lipova, atâta public laolaltă la înmormântare nu s'a mai pomenit.

Actul înmormântării l'a săvârșit vărul văduvului învățător, dl protopop al Timișorii, Dr. Traian Putici cu asistența dlor preoți Ioan Cimponeriu și Florian Roxin din Lipova, înconjurați de preoții Vasile Dehelean din Ușeu, Ambrosiu Popescu din Zăbalți, Valeriu Maleș din Belatinți, M. Micloși din M.-Radna, Costi Putici din Cuvin, G. Botta din Dorgoș, Ioan Musca, etc., precum și de corul învățătorilor din tractul Lipovei și din al Radnei, circa 20 la număr.

Actul ceremonial a fost foarte sguđuitor, n'a fost ochi, care să nu lăcrămeze, cunoscând toți pe victima, ca o mamă model, modestă, blândă, iubitoare de oaspeți și de un caracter cum rar se află. Când învățătorii au eșit cu coștiugul de metal din etaj la stradă, și apărând văduvul cu cei orfani în urma coștiugului un plâns și suspin general s'a auzit în miile de piepturi, exprimând prin aceasta marea jale față de răposata, și mai vărtos, față de iubitul văduv și orfani. Coștiugul a fost înconjurat de mulțimea rudeniilor și amicilor.

Răspunsurile ceremoniale le-a dat cu schimbul corul văduvului învă. Iuliu Putici, sub conducerea unui elev al corului d-sale și corul din Radna sub conducerea învă. Tr. Givulescu. Pe coștiug am putut deosebi cunumiile: 1) a familiei cu inscripția «Nouitatei soții» și «Iubitei noastre mame» — fiii; 2) a fratelui răposatei; 3) a finului I. Sendrei; 4) a corului vocal; 5) a inteligenței din Lipova; 6) a măiestrilor jocari etc. etc. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată.

— **Björson și Ungurii.** Eruditul scriitor norvegian e tot mai înverșunat împotriva compatrioților noștrii. Șovinismul maghiar într'atâta l-a desolat 'pe savant, încât nu pierde nici-un moment, pentru a-și manifesta indignarea față de apucăturile prea patriotice ale Maghiarilor. Scrisoarea publicată într'unul din numerele recente a apărut și în fascicula a doua pe Octombrie a revistei „März“, cu un comentariu destul de puternic din partea lui Björson, în care spune, că va reveni, ori de câte ori i-se va da ocazie asupra manoperei șovinite a Maghiarilor.

— **Ai lora să fie.** Ioan Ciane, de fel din Șepreș, amplotiat la căile ferate, și-a maghiarizat numele în *Csányi*. — Ion Igrisan din Kiszombor, vichl la căile ferate, și-a maghiarizat numele în *Iványi*. — Ioan Crișan, domiciliat în Arad, conducător de lucru la

căile ferate și-a maghiarizat numele (și a unei fete) în *Kardos*. — Nicolau Morariu, domiciliat în Măcău, vichil la căile ferate, și-a maghiarizat numele (și al unui copil „Traian“) în *Molnár*. — Iosif Păcșan, din Hăl-magiul-Mare, șef de stație, și-a maghiarizat numele în *Perényi*. — Todor Miloș, vichil la căile ferate, și-a maghiarizat numele (și al unei fete) în *Szilágyi*. — Iuon Pelciu, din Arad, tinichigiu la căile ferate, și-a maghiarizat numele în *Pálmai*.

Monitorul oficial dela 17 Octombrie (din care am scos aceste maghiarizări) publică 43 de maghiarizări de nume dintre cari 36 de anglofoni la căile ferate!

Ministrul de interne a „ingăduit“ aceste maghiarizări.

Ai lor să fie!

— **Năzbâtiile unui prinț.** Face mare senzație cea mai nouă ispravă a prințului de coroană George al Serbiei. Anume Luni s'a dat la conac o cină în onoarea legatului belgian la Belgrad. După cină principele a voit să plece spre casă. Tocmai în momentul când a pornit trăsura, a observat că comandantul gardei regale maiorul Dunicu nu l'a salutată. Prințul a oprit trăsura și s'a adresat către maior într'un ton de tot special, zicându-i:

Hei, de ce nu saluți?

Dunicu a răspuns, că în întineric nu l-a observat, la ce prințul i-a zberat mâniaș: Nu lătra căne! marș!

Dunicu i-a ripostat, că asemenea procedură nu-i permisă față de un maior, dar principele George zvârlindu-se pe perinile moi ale trăsurii i-a poruncit vizitiului să mână mai departe.

Acesta e cazul, care produce senzația cea mare și e discutat în multe feluri și i-se fac multe comentarii, cari de cari mai pesimiste. De altfel cazul acesta nu e așa de mirat, de oarece ne aducem aminte de năzdrăvniile pe cari le-a făcut prințul George până acuma și în cele din urmă ne putem aștepta la altele și mai boacâne.

Di Dr. Romul Secoșan e rugat să-mi comunice urgent adresa sa presentă.

Dr. V. Moldovan.

Partea științifică literară.

Deschiderea stagiunii Teatrului național.

(Răsvan și Vidra, poemă dramatică în cinci cânturi, de B. P. Hasdeu; Fântâna Blanduziei, piesă în trei acte și în versuri, de V. Alexandri).

(Urmare).

În partea întâi a piesei s'ar părea că Răsvan intră în desimea codrilor pentru a se face răzbnătorul nedreptăților și a umilirilor de tot felul. Așa reese cel puțin din tot ce spune și tot ce face până la lăsarea cortinei actului al doilea. Întâlnirea cu Vidra schimbă însă totul. De unde până aci lucruse Răsvan sub imboldul propriei lui răsvrățiri și a dorinței de libertate, dela jumătatea actului al treilea încolo lucrează Vidra în ale cărei mreje Răsvan devine o jucărie. De aici încolo ea e eroul principal, fiindcă numai, ea reprezintă o voință

puternică căreia, deși doar Răsvan i se supune, are totuși aparența că ridică pe dragul ei acolo unde ambiția ei dorește să-l vadă. În fond însă Vidra vrea ca Răsvan să, ajungă cât mai sus, îi infiltrează încet încet otrava turburătoare a năzuințelor deșarte, dar nu face nimic pentru realizarea acestei voinți. Toate treptele de mărire pe cari Răsvan le urcă sunt datorite unor împrejurări externe de voința Vidrei și de nevoia lui Răsvan. Numai domn se face Răsvan prin voința și puterile lui, — și chiar contra voinței Vidrei, care în cele din urmă, din ambițioasă devine superstițioasă, — dar și atunci e spre nenorocirea lui. În lupta din urmă cade lovit de moarte.

Am petrecut la reprezentarea lui Răsvan și Vidra clipe din acelea ce, din nefericire, ne e dat tot mai rar să gustăm în Teatrul Național. Versul românesc, purtând pe aripi ușoare doruri și gânduri de ale noastre, portul românesc, deșteptarea țainicilor frumuseți ascunse în lucrări izvorâte din sufletele generoase ale doritorilor de bine din epoca de entuziasm a poporului nostru, — toate acestea auzite, văzute, simțite pe scenă în cadrul evocator al vremurilor ce ne sunt dragi, ne mișcă în alt-fel par'că inima și ne face să pricepem teatrul ca o necesitate, ca mijlocul cel mai puternic de a ne entuziasma de entuziasmul de odinioară, de a ne împu-ternici de puterea de atunci.

Și Hasdeu este unul din aceia cari au izbutit mai bine să dea trup și suflet rosturilor și lucrurilor ce nu trebuiesc uitate, ce nu trebuiesc lăsate să dispară. În versul lui s'întrepează puterea de cugătare românească, ascuțimea batjocurei și a glumelor amare din care poporul român a făcut totdeauna armă ușoară de răzbnare în potruva stăpânitorilor proști, dar puternici.

Și azi încă, auzind pe Răsvan ridicându-se în potruva asupritorilor din Moldova, lacrimi ferbinți îți năpădesc ochii și ți se pare că Răsvan vorbea atunci de suferinți de azi și înțelegi foarte bine de ce odinioară când se ridica în țară «spaima de haiduci» era ca un suspin de ușurare a unui suflet chinat.

Cu toate acestea, când a apărut a două ediție a lui Răsvan și Vidra, d. P. P. Carp a publicat un articol în care spunea, nici mai mult nici mai puțin, că această lucrare ar trebui scoasă din cartioanele autorului, de oarece e menită să strice gustul cititorilor, etc.

Hasdeu s'a răzbnat «boer-boerește» pe d. Carp publicând ca prefață la ultima ediție al lui Răsvan și Vidra, grațiosul articol al severului său recenzent de odinioară.

Plăcerea ce am simțit Sâmbătă seară, la reprezentația de deschidere, n-a fost dat să o gustăm și Duminică, la reprezentația de reintrare a dlui Nottara. S'a reluat cu acest prilej, pe care de atâta vreme îl așteptam, frumosul poem al lui Alexandri, Fântâna Blanduziei.

E prea cunoscută această lucrare în care tinerețea «Veșnicului tânăr» Alexandri se îngână cu drăgălașii duioase, cu simțiri alese ce la un moment dat ajung chiar de o intensitate emotivă zguduitoare, și închegateadesea în versuri splendide, — de aceea nu vom stărui asupra ei din punct de vedere literar. De altfel, credem că în cronicile teatrale analiza literară e trebuitoare numai la piesele ce se reprezintă pentru întâia oară sau la acele lucrări ce tratează problemele eterne ale omenirii și asupra cărora totdeauna se poate spune, dacă nu ceva nou, în ori-ce caz ceva care să intereseze. De aceea credem că e necesar a da o mai mare desvoltare chestiilor pur teatrale.

Plăcerea ce-am simțit auzind încă odată versurile zglobii din Fântâna Blanduziei a fost într-un cânt va umbră de părerea de rău

că această lucrare nu se mai interpretază ca odinioară.

Azi din poemul lui Alexandri numai Horățiu, Hebro și Scaur sunt întrupate așa cum trebuie să fie. Restul este exclusiv de slab.

(Sfârșit.)

P. Locusteanu.

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți și fii

de

(55)

Ivan Turghenieff.

Pavel se revenea repede, dar mai zăcu în pat, aproape o săptămână. Suferea prinoșoarea, vorba lui, destul de cu răbdare, dar bunicică parte a timpului o petrecea cu a se cliți, și porunci să-i aducă necontentit apă de Colonia. Chirsanoff îi citea jurnalul, și Fenicica îl servea ca de obicei. Ea îi aducea ciorbă, limonadă, ouă moi, ceai, dar o groază tănuită o cuprindea totdeauna când intra în chilăa lui. Pășania fără de veste a lui Pavel Petrovici, vârșe spaimă în toată ceata loeuitorilor, mai vârtos în Fenicica. Procofici era singurul care vorbea despre ea nescos din sărite. Povestea cum pe vremea lui boerii se băteau adese-ori în chipul acesta „dar numai și numai ei în de ei; nici odată cu niște vântură țară ca acesta. Pe cei de pămura aceasta îi bătea cu vergeaua în grajd dacă-i mânca pielea“.

Pe Fenicica nu o muștra de fel conștiința dar era nemângăiată când își dădea samă ce a fost aeeva pricina certe. Pe de-asupra și Pavel se uita foarte șod la ea... chiar și când era cu dosul către el ea simțea cum o ard ochii lui. Pe urmă slăbi de atâta frământare și ca toate femeile de vârșta ei, frumusețea-i nu suferi pagubă, ci se desvoltă încă.

Într'un rând, în o zi de dimineață, Pavel simțându-se în puteri, își părăsi patul ca să se tolănească pe divan. Chirsanoff veni să-l întrebe de sănătate, apoi se grăbi la îmblătit. Fenicica aduse o ceașcă de ceai, și potrivindu-o pe masă, se grăbi de plecare, când Pavel o opri.

„Dece mă părăsești așa de cu zor Fedossia Nicolaevna?—o întrebă. Poate aveți ceva de lucru?“

„Ba...da...Am să torn ceaiul, coala din jos“.

„O să isprăvească Duniașca dacă nu ești de față dta. Rămâi o leacă cu un biet bolnav. Am să vă spun ceva“.

Fenicica șezu tăcută pe marginea unui jilț.

Ian ascultă — inepu Pavel trăgându-se de mustețe. — E mult de când îmi tot sta capul să întreb... pentru ce dta te tot temi de mine?“

„Mă rog?“

„Da. Dta nici odată nu te uiți drept în ochii mei, ca și când conștiința dtale nu s'ar simți fără prihană“.

Fenicica se făcu rumenă, dar cu ochii de fața lui Pavel Petrovici. F, în pârău atât de șod, de ea se cutrimură în îndul inimei.

„E curată conștiința dtale?“ o întrebă el de nou.

„Pentru-ce să nu fie curată“ response ea cu inima scăzută.

„Mai știi. În cele de pe urmă... în contra cui să fi și păcătuit! Față de mine nici vorbă. Doar în contra unui altuia din casa aceasta. Aș, cum s'ar putea. Încontra lui frate-meu?... Nu, nu, că-l iubesti.“

„O, da, îl iubesc“.

„Cu toată inima, cu toată țaria?“

„Eu îl iubesc pe Niculae Petrovici cu toată inima“.

„Adevărat? Uită-te nișel la mine Fenicică (pentru întâiaș dată îi zise pe nume)... Știi că minciuna e mare păcat“.

„Eu nu mințesc Pavel Petrovici. Dacă nu l-aș iubi pe Niculae Petrovici, n'aș fi vrednică să am viață“.

„Și pentru nime în lume nu te-ai lăpăda de el?“

„De dragul cui s'ar putea să mă lapăd de el!“

„De dragul cui? Mai știi. Uite, bunăoară de dragul cuonașului care ne-a părăsit mai dăunăzi.“

Fenicica se sculă.

„Doamne doamne Pavel Petrovici, de ce mă chinuși așa! Ce V'am stricat? Cum poate vorbi așa cineva?“

„Fenicica — urmă Pavel trist — am văzut tot“.

„Ce-ași văzut?“

„Colo... în luminiș“.

Fenicica înroși de-odată în toată fața.

E vina mea? scoase cu năcaz.

Pavel se ridică în picioare.

„Nu sânteți de vină? Nu? Nici într'un chip?“

„Nu iubesc și n'am să iubesc vreodată decât un singur om: acesta e Nicolae Petrovici“ respuse Fenicica cu o energie neașteptată, înodându-i-se plânsetele în gât, „iar cât pentru ceia ce voiți să mă descoaseți, o să spun la judecata cea din urmă, că eu n'am să-mi fac nici o imputare. Mai bine mor îndată decât să rămân pângărită cu o bănuială atât de groaznică, că mi-am amăgit făcătorul de bine, pe Nicolae Petrovici...“

Glasul îi scăzu și ea simți în clipa aceea că Pavel Petrovici îi apucă mâna și i-o strânse puternic... Ea își holbăi ochii la el și încrămeni. El era încă și mai galben decât înainte; ochii îi schinteia, și ce era încă și mai surprinzător, o lacrimă mare și stingheră i se scurse încet pe obraz la vale.

„Fenicica! — grăi el cu vocea înădușită și strigă — iubește, iubește pe fratele meu! El e bun și e vrednic de iubire! Nu te lăpăda de el pentru nime în lume, și nasculta de sfaturile nimăru. Nimic nu-i mai grozav, decât să iubești fără răspuns, însămnă-o bine. Remăi pururea credincioasă sermanului Nicolae al meu!“

Lacrimile Fenicichii secară, și frica i-se sparse, atât de marc îi era surprinderea. Dar ce-o fi simțind el când Pavel Petrovici îi prinse mâna și o strânse de ochi, apoi o prinse și o apropie de buze, fără să o sărute, dar scoțind din când în când suspine convulsive...

Economie.

Comerțul extern al Franței. Conform datelor publicate de biroul central de statistică din Paris, valoarea mărfurilor importate în Franța începând dela 1 Ianuarie 1908 și până la 30 Septemvrie n. a fost 4.454,855.000 franci, față de 4.106,953.000 franci din aceeaș epocă a anului trecut.

Valoarea mărfurilor exportate în primele nouă luni ale anului corent au fost de 4.089,51.000 franci, față de 3.8277,518.000 franci din aceeaș epocă a anului trecut.

Bilanțul comercial al Franței se încheie deosebit de bine în nouă luni ale anului corent cu un plus la import de 365,284.000 franci, față de 279,435.000 coroane din aceeaș epocă a anului precedent.

Statistica agricolă în România. Zilele acestea va apăre în «Monitorul Oficial» statistica agricolă, partea II, cuprinzând recoltele de vară și întocmită de serviciul statisticii generale din ministerul domeniilor. După cercetările făcute în comunele rurale și la marii proprietari, rezultatele sunt următoarele: Grâul a dat o producțiune mijlocie de 8 ht. 7 va ht., însumând în total o cantitate de 14,900.000 ht. în țara întreagă, cu 26 milioane mai puțin ca în anul trecut și cu 15 milioane inferioară unei recolte de mijloc. Secara a înregistrat 6 hl. 1 la hectar în total 900.000 ht. Orzul și orzoaica au reușit bine: 13.9 mijlociu pe hect., în total 7 milioane hectolitri; ovăzul 17.8 la hect., 6,300.000 în total. Cultura rapiței a fost neînsemnată anul acesta. Toată producțiunea nu trece peste 53.000 hl. Inul a suferit de asemenea din cauza secetei, dând o recoltă mijlocie de 4.4 hl. la

ht. și în total 56 mii hl. In ceea ce privește cultura porumbului, recolta este de mijloc, cu o producțiune la hect. de circa 11 ht., care va însuma aproximativ 20-22 milioane hl. pentru întreaga țară.

Seceta în Australia. Din Australia sosesse știri foarte triste asupra situației agricole. Seceta îndelungată, ce bântue pretutindeni amenință a compromite semănăturile și îndeobște întreaga vegetație.

Astfel se vestește, că în statele Victoria și New-Sout-Wales rezultatele recoltei grânelor se evaluează abia la jumătate ale celor din anul trecut. Cantitățile de grâne destinate pentru export vor fi în anul acesta cu totul neînsemnate.

În foarte multe departamente e mare lipsă de pășune, așa că agricultorii invagonează vitele și le expediază în ținuturi depărtate, pe unde mai este iarbă de pășune.

Exportul de făină și grâne în Turcia. Corespondentul din Constantinopol al muzeului comercial din Budapesta comunică, că o iradee a Sultanului dispune scăderea tarifului vamal pentru importul de făină dela 11 la 6 la sută; iar importul grânelor a scutit de vamă. E de notat însă, că numai pentru făina cu destinația Constantinopol se va plăti tariful vamal redus (6 la sută), iar pentru transporturile de făină cu destinația în celelalte orașe ale Turciei, rămâne și pe viitor în valoare tariful vamal de până acum (11 la sută).

Conferența directorilor căilor ferate. Eri s'a deschis în Constantinopol conferența căilor ferate din Europa de mijloc și din statele din Orientul Europei. La această conferință au trimis delegați Austria, Ungaria, Germania, România, Serbia, Bulgaria și Turcia. Obiectul acestei conferințe e îndreptarea și stabilirea unui nou tarif pentru transportul mărfurilor pe liniile căilor ferate ale statelor reprezentate în conferință.

Bursa de efecte. La deschiderea bursei speculația a fost indispusă. Știrile sosite din străinătate n'au fost de felul, ca să dezoare speculației. Mai târziu făcându-se numeroase cumpărări locale și în deosebi vieneze, cursurile valorilor internaționale — favorizate de speculație — s'au urcat cu puțin.

Spre încheierea bursei tendența a devenit din nou liniștită, acțiunile ambelor institute de credit au pierdut din cursuri. Circulația în târgul efectiv a fost restrânsă. Rentele și valutele nu s'au schimbat.

La încheierea bursei au notat

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac vinde	636-25
„ „ ung. „	748-25
„ băncei de escompt „	467-50
„ soc. căilor fer. aust. ung. „	661 —
Renta ung. de aur 4 proc. „	111 —
„ „ coroane 4 „	93-20
„ austr. de aur 4 „	115-40
„ „ coroane 4 „	96-75
Scrisuri fonciare „Albina“	101 —
Napoleon d'or (20 franci au)	19-21
mărci germane, aur	23-55
Galbeni austriaci și ungurești	11-43
Bilete germane 100 mărci	117-67
„ franceze 100 franci	95-95
„ italiene 100 lire	96-10
„ române 100 lei	95-30
Ruble rusești de hârtie	2-54

Prețurile cerealelor. Tendența generală în târgul efectiv de cereale a fost azi liniștită. Sosind din America știri despre căderea prețurilor, speculația a fost indispusă. Ofertele urgente a putut fi plasate numai cu prețuri scăzute. Circulația a fost minimală.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut 20,000 măji metrice grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 agr. greutate) s'au plătit 24 cor. 70 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kgr. greutate) 23 cor. 30 fileri de maja metrică (100 kgr.)

În ultimele 24 ore circulația cerealelor în Budapesta a fost următoarea:

Măji metrice:

	Sosit:	Expediat:
Grâu	31545	—
Secară	2028	101
Orz	11449	—
Ovăs	19846	2496
Cucuruz	308	303
Rapiță	—	—
Făină	—	—
Tărâte	105	—

Tendența generală în târgul pe termen de cereale a fost liniștită. Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Octomvrie 11.74, 11.79—11.77, pro Aprilie 1908: 12.49, 12.43—12.41.

Secară pro Octomvrie 10.70, 10.68—10.69, pro Aprilie 1908: 11.40, 11.42—11.40.

Ovăs pro Octombrie 7.84, 7.79—7.78, pro Aprilie 1908: 8.50, 8.50—8.48.

Cucuruz pro Mai 1908: 7.03, 7.04—7.02 coroane de 50 kgr.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș — Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48 Timișoara —, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport precum și taxa de asigurare.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale.

Grâu, m. metr. (100 kgr.) frum.	24 cor.	70 fil.
„ „ „ „ „ mijl.	24 „	15 „
„ „ „ „ „ slab	23 „	15 „
Secară, maja metrică dela	20-95	21-50
Orz, „ „ „	15-60	16-—
Cucuruz „ „ „	14-10	14-25
Ovăs „ „ „	16-—	16-60
Rapiță „ „ „	34-50	36-—

II.

Produse.

Prețurile sunt socotite după 100 kilograme în bani gata.

Unsoare de porc, dela	155 cor.	156 cor.
Slănină „ „	129 „	132 „
Cartofi „ „	3-20 „	6-10 „
Spirit „ „	dela 59-— cor.	60-—

III.

Târgul de porci din Kőbánya (Steinbruch) (Prima calitate ungară.)

Bătrâni	—	—	—	fileri kilogramul.
Tineri	131-133	„	„	„

Redactor responsabil:

VASILE MACREA.

Tipografia «Pop. Rom.» Budapesta, István-ut 11.

Fondatorul și fost administratorul epenierei de vitele-americe a Zemvului Benderilor din Basarabia dorește

a intra în serviciu privat la un domeniu român,

fie la agricultură, viticultură sau administrarea a palatelor. Cunoaște limbile următoare: Română, maghiară, sârbă, rusă, germană și otomană.

Adresa: M. Stefanovici, prin administrațiunea a ziarului „Lupta“.

Ca t o

econoamă

tineră, care să se priceapă la conducerea casei unei singure persoane. — Plată lunară e 50 coroane.

Ofertele, precum și posa să se trimită Administrației ziarului „Lupta“.